

Historia Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Rodakach

Organizacja oraz baza lokalowa i materialna szkoły

W spuściznie po zaborcach w Polsce pozostał znaczny odsetek analfabetów. Zaborcze władze rosyjskie, (którym podlegały Rodaki) nie były zainteresowane rozwojem oświaty, istniejące szkoły wszystkich typów stały się narzędziem rusyfikacji społeczeństwa polskiego. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. w okresie kształtowania się podstaw ustrojowych państwa polskiego „wysunięto” wiele postępowych żądań oświatowych. Pod ich wpływem najpierw rząd „lubelski” I. Daszyńskiego, a następnie rząd ludowy J. Moraczewskiego zapowiedział wprowadzenie powszechnego, bezpłatnego i świeckiego nauczania „. Do realizacji powszechności nauczania w powiecie olkuskim, do którego należały Rodaki, przystąpiły olkuskie władze oświatowe. ” Wacław Bromiowski już w roku szkolnym 1918/1919 opracował projekt rozbudowy i upowszechnienia oświaty w powiecie „. Jednak Sejmiki i Wydział Powiatowy więcej wagi przywiązywały do budownictwa dróg niż do budowy nowych szkół powszechnych. Wówczas społeczeństwo próbowało własnym wysiłkiem wznosić nowe obiekty szkolne.

W Rodakach zanim pojawiła się szkoła dzieci uczyły się w prywatnych domach, gdzie również wynajmowali lokum nauczyciele. Społeczność wiejska utworzyła Komitet Budowy Domu Ludowego, który dążył do jak najszybszego wybudowania budynku. W latach 1923-25 mieszkańcy wsi wybudowali Dom Ludowy, który następnie został przeznaczony na Szkołę Podstawową. Zbudowany był z cegły, posiadał cztery sale lekcyjne a znajdował się nieopodal modrzewiowego kościółka św. Marka w miejscu, gdzie obecnie jest pawilon handlowy. W szkole tej można było ukończyć 4 klasy, uczyło dwóch nauczycieli. Po 1932 r. wprowadzono 5 klas i uczyło trzech nauczycieli. Do klas wyższych dzieci musiały uczęszczać do Chechła lub Ogrodzieńca. Tak było do wybuchu II Wojny Światowej.

Wraz z pojawieniem się okupanta na terenie Rodak zmieniło się nauczanie w tutejszej szkole. Miejsowość została wcielona do III Rzeszy. Niemcy okupujący Rodaki postanowili zamknąć szkołę prawdopodobnie z takiej przyczyny, iż bali się, aby budynek nie uległ zawaleniu, ponieważ stropy były drewniane i już zniszczone. Nauczanie odbywało się w domach prywatnych gdzie brakowało pomocy szkolnych i było ciasno. Uczyło wówczas trzech nauczycieli, nauczanie odbywało się w języku polskim. Uczniowie mogli ukończyć 3 klasy. Po wyzwoleniu Rodak, które miało miejsce w nocy z 17 na 18 stycznia 1945 r. mieszkańcy przystąpili do uporządkowania i wyremontowania budynku szkoły. Rok szkolny 1945/46 rozpoczął się już w odpowiednio przygotowanym budynku. Uczyła tylko jedna nauczycielka Bronisława Turska, która jednocześnie była kierownikiem szkoły. W szkole tej uczniowie mogli ukończyć 4 klasy. Do klasy V i VI dzieci uczęszczały do pobliskiej miejscowości Ryczówka, a do klasy VII do Chechła. B. Turska oprócz dzieci uczyła także dorosłych i analfabetów na kursach wieczorowych. Na jej osobistą prośbę Wojewódzki Wydział Oświaty zaangażował J. Zielińskiego na stanowisko nauczyciela okresowego. Wspólnie uczyli młodzież starszą przez

dwa lata w okresie od października do kwietnia. Na zakończenie kursu został przeprowadzony egzamin przez przedstawicieli Wojewódzkiego i Powiatowego Wydziału Oświaty. W roku 1953 naucza już trzech nauczycieli, kierownikiem szkoły jest Augustyn Piec a uczniowie mogą ukończyć 6 klas.

Na temat bazy lokalowej i materialnej pojawiają się pierwsze wzmianki w 1953 r. w kronice szkolnej. W roku szkolnym 1953/54 przystąpiono do budowy mieszkań dla nauczycieli na górze budynku szkolnego, ponieważ nauczyciele ci mieszkali u gospodarzy na wsi. " Obywatele całej wsi zobowiązali się złożyć po 30 zł na materiał do budowy „. Postanowiono również jeszcze przed zimą tego roku wybudować po jednej stronie mieszkanie dla kierownika szkoły A. Pieca. " Dzięki ofiarnej pracy Komitetu Rodzicielskiego i bezstronnej pomocy ob. Bachowskiego Stanisława, który będąc sołtysem gromady nie szczędził szarwarków dla celów szkolnych i sam przywoził własnym koniem bezpłatnie materiały, pracę ukończono w terminie. Do mieszkania wprowadził się kierownik szkoły po feriach wiosennych".

W tym samym roku kierownik szkoły czynił starania, by otworzyć siódmą klasę i by przygotować czwartą salę, w której brakowało podłogi. W roku szkolnym 1954/55 pomalowano sale, wprawiono balkon, zrobiono szerokie schody przed wejściem do szkoły, " pomalowano okna, drzwi i niektóre sprzęty szkolne na brązowo lakierem, chroniąc je przed niszczeniem się". Przygotowano również czwartą salę dla nowopowstałej klasy siódmej. W lutym 1955 r. szkoła została zaopatrzona przez Wydział Oświaty w pomoce naukowe do fizyki, prac ręcznych i do biologii. Otrzymała również bogato zaopatrzoną apteczkę szkolną. W jednej z sal szkolnych zrobiono gabinet fizyczny. Komitet Rodzicielski zobowiązał się wzbogacić kącik przyrodniczy. Aby zdobyć fundusze urządzono wieczorek dla rodziców, z którego zebrano 600 zł dochodu. Za te pieniądze zakupiono kilka kwiatów doniczkowych, cztery papugi, szesnaście rybek do akwarium oraz deski na zrobienie półek. W marcu został założony ogródek szkolny, który uprawiali sami uczniowie, sadząc w nim kwiaty. Zakupiono również 40 kwiatów doniczkowych. „Dzięki pomocy PGR ogrodzono część podwórza szkolnego „. 26 maja 1955 r. została przeprowadzona wizytacja szkoły przez inspektora Marcinskiego Henryka. Sprawdzał on wyniki nauczania i wychowania.

W roku szkolnym 1955/56 Gromadzka Rada Narodowa przystąpiła do budowy kancelarii szkolnej. Wybudowano ją na strychu obok mieszkania kierownika szkoły A. Pieca. Została ona oddana do użytku 1 stycznia 1956 r. Przy budowie kancelarii dużo pracy włożył też Komitet Rodzicielski. W lutym członkowie Komitetu Rodzicielskiego w składzie: J. Zielińskiego, S. Domagały, E. Zielińskiego zrobili podłogę na korytarzu prowadzącego do kancelarii. Przykrą sprawą w tym miesiącu dla szkoły był brak węgla na opał i dlatego dzieci nie uczęszczały do szkoły prawie cały miesiąc. Ostra zima zniszczyła kącik przyrodniczy, więc Komitet Rodzicielski i opiekun koła A. Piec wzięli się do pracy, aby go przywrócić do życia. W marcu dokupiono patyczaki i kanarka za pieniądze ze skromnej potańcówki, którą zorganizował Komitet Rodzicielski. Za dobre prowadzenie tego kącika szkoła otrzymała mikroskop z Wydziału Oświaty.

W roku szkolnym 1956/57 zmieniły się programy szkolne. W szkole został wznowiony punkt katechetyczny, który zastąpił religię zlikwidowaną od dwóch lat. W listopadzie 1956 r. zaszło ciekawe, lecz smutne wydarzenie. Część rodziców mających uczniów w szkole, postanowiło wyprowadzić kierownika szkoły A. Pieca z sal szkolnych i utopić w rynsztoku, gdyż twierdzili, że to on był przyczyną zniesienia religii w szkole. " Nie chcieli zrozumieć, że było to odgórne

zarządzenie, zabraniające księżom uczyć jej w szkole „. Na zebraniu, które odbyło się 7 listopada 1956 r. większość rodziców stając w obronie grona pedagogicznego, skrytykowało zachowanie bezmyślnej grupki rodziców.

W grudniu tego roku zelektryfikowano całą wieś, do prądu została podłączona również szkoła. Komitet Rodzicielski z tej okazji ofiarował szkole odbiornik radiowy „Stolica” oraz adapter „Zispo”. W roku szkolnym 1958/59 okrojono siatkę godzin. Nauczyciele uczyli po 8 godzin dziennie w klasach łączonych, chcąc utrzymać poziom klas. W następnym roku szkolnym we wrześniu 1959 r. jedną z sal szkolnych, która przeznaczona była dla klasy VII zmieniono na biologiczną, układając kwiaty w kąci przyrodniczym. W roku szkolnym 1960/61 a mianowicie 13 października 1960 r. w szkole w Rodakach odbyła się Konferencja wszystkich nauczycieli z Ogniska Klucze. Na ten dzień ukończono ogrodzenie szkoły.

6 kwietnia 1961 r. odbyło się spotkanie z kandydatami na radnych, wtedy to już mieszkańcy zaczynają rozmowę na temat budowy nowej szkoły. W roku szkolnym 1962/63 zostają odnowione okna, drzwi, podłogi, ściany i ławki. 4 grudnia 1964 r. po raz drugi odbyła się w rodackiej szkole Konferencja wszystkich nauczycieli z Ogniska Klucze. „Klasy przybrały odświeżony i wiosenny wygląd. Członkinie Komitetu Rodzicielskiego przygotowały śniadanie i obiad. Konferencja minęła w bardzo miłej atmosferze „. W lutym 1966 roku Rodaki w konkursie higienizacji wsi otrzymały I miejsce w powiecie olkuskim, a III w województwie krakowskim. Nagrodę w wysokości 50 tys. zł przeznaczono na zakup cegły na budowę nowej szkoły. Wówczas powstaje Komitet Budowy Szkoły.

W wakacje przed rozpoczęciem roku szkolnego 1966/67 po opuszczeniu mieszkań przez kierownika szkoły trwał remont. ” W dwóch mieszkaniach zrobiono klasy a w trzecim pokój nauczycielski. Obecnie w szkole znajduje się 6 sal lekcyjnych „. W szkole zostaje otwarta VIII klasa, gdzie dotychczas można było ukończyć tylko siedem klas. W bieżącym roku szkolnym szkoła zakupiła aparat filmowy, dzięki niemu starsi uczniowie mogli oglądać filmy naukowe a młodsze dzieci bajki. W roku szkolnym 1967/68 po raz ostatni odbyły się zajęcia w starej szkole. W czerwcu 1968 r. uczniowie i nauczyciele przyszli do szkoły po raz ostatni, aby przenieść pomoce naukowe do domu pani Ziaji Franciszki. Tam, bowiem w przyszłym roku miały się odbywać zajęcia. Szkoła miała być rozbudowana, planowano zmienić rozkład sal, wymienić okna i drzwi oraz dobudować piętro. Mieszkańcy Rodak postanowili przepracować w czynie społecznym przy rozbiórze szkoły po 18 godzin. Gdy zostały zburzone ściany do okien okazało się, że fundamenty nie nadają się do budowy na niej nowej szkoły. Wynikła wówczas potrzeba budowy szkoły na innym placu. Zwiększyła się liczba członków Komitetu Budowy Szkoły istniejącego od lutego 1966 r. „Komitet Budowy Szkoły zwrócił się do mieszkańców Rodak na zebraniu wiejskim, aby zadeklarowali plac pod budowę szkoły i w czynie społecznym wybudowali fundamenty. Mieszkańcy uchwalili, że każda rodzina wpłaci na cel budowy szkoły po 200 zł. Znalazło się też wielu gospodarzy, którzy ofiarowali swe place pod budowę szkoły w pobliżu Remizy „.

Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego 1968/69 odbyło się w Remizie OSP. Na czas budowy nowej szkoły dzieci klas I, II i III uczyły się w budynku starej poczty, a reszta klas w domu pani Ziaji Franciszki. W październiku 1968 r. sprowadzono kamień na fundamenty oraz utwardzono drogę dojazdową do placu nowej szkoły. Cementownia „Wiek” z Ogrodzieńca dostarczyła za niewielką opłatą 30 wywrotek żwiru, który rozsypali mieszkańcy Rodak. ” Kierownik Cechu Rzemiosł Różnych w Olkusz ob. Jędrzychowski Tadeusz przyrzekł pomoc murarską. Wszyscy

murarze z terenu Klucz zobowiązali się przepracować po 3 dni w czynie społecznym przy budowie fundamentów „. Wydział Oświaty w Olkuszu nie interesował się zbytnio sprawą szkoły, a nawet pan Sygula przedstawiciel Wydziału Oświaty do spraw budownictwa nie wydał zgody na skanalizowanie szkoły i założenie centralnego ogrzewania. W maju 1969 r. rozpoczęto budowę fundamentów pod szkołę. „Komitet Budowy wynajął grupę fachowców (murarzy) z Ogrodzieńca zaś pomoc niefachową dali mieszkańcy Rodak. Każda rodzina zobowiązała się przepracować po 3 dni bezpłatnie. Praca szła bardzo sprawnie i w dniu 1 czerwca ukończono budowę fundamentów.

Od tego czasu pracę ma przejąć Olkuskie Przedsiębiorstwo Remontowo-Budowlane. Na odbiór przybył tylko inspektor nadzoru inż. Bukowski S. Wartość samej pracy ocenił na ok. 400 tys. zł. Jest to gotówka, którą wpłacili mieszkańcy Rodak oraz przeznaczona nagroda za udział w konkursie higienizacji wsi „. Firma mająca kontynuować budowę szkoły nie kwapiła się do podjęcia dalszych prac. Po ciągłych interwencjach w sierpniu przysłano dwóch cieśli, którzy zrobili szalunki nad fundamentami. Widać było bagatelizowanie tej sprawy. W październiku przysłano dwóch zbrojarzy, którzy wykonali zbrojenie stropów. Dopiero w czerwcu 1970 r. OPRB przystąpiło do budowy szkoły, a PPRN dofinansowało kwotę pół miliona zł na budowę dodatkowego skrzydła przy szkole. W sierpniu załatwiono ostatecznie plan układu budynku, centralnego ogrzewania i kanalizacji. Plany zlecono do wykonania. W listopadzie ukończono budowę murów szkoły, a w grudniu oszklono okna. W lutym 1971 r. Komitet Rodzicielski i Komitet Budowy Szkoły zorganizowały zabawę w Domu Strażaka, aby zdobyć pieniądze na wyposażenie szkoły. Ogólny zysk wyniósł 8870 zł, pieniądze zostały ulokowane na książeczce SKO a wypłacić je można było dopiero po ukończeniu budowy. W kwietniu zwieziono materiał i maszyny. Przedsiębiorstwo zaczęło szukać ludzi do pracy, aby jak najszybciej ukończyć budowę i organizuje drugą zmianę. W maju zostało założone światło, woda i centralne ogrzewanie. W czerwcu przystąpiono do tynkowania ścian i malowania, zrobiono schody frontowe.

Nauczyciele i uczniowie zaczęli zastanawiać się, jakie wybrać imię dla nowej szkoły. Propozycji było bardzo wiele. Młodzież chciała wybrać bohatera z literatury a Grono Pedagogiczne jakiegoś bojownika, który związany jest z ziemią olkuską. „Sprawę rozstrzygnięto dopiero na wspólnym zebraniu. W związku ze zbliżającymi się obchodami 500-tnej rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika postanowiono właśnie jego imię nadać naszej szkole. Wysłano, więc pismo w tej sprawie do Wydziału Oświaty. Inspektor szkolny Zbigniew Popiołek wyraził zgodę, ponieważ w powiecie olkuskim nie ma takiej nazwy dla szkoły „. W lipcu 1971 r. utworzono trzy zmiany, skupiono robotników prawie ze wszystkich budów. Codziennie pracowało około 50 robotników. W dniach 20 – 23 lipca mieszkańcy Rodak zaczęli wielkie sprzątanie budynku, a 24 zeszli z placu budowy ostatni robotnicy, pozostali tylko mieszkańcy przy budowie drogi. Droga została utwardzona, lecz nie położono asfaltu, odłożono to na okres późniejszy. 24 lipca 1971 r. odbyło się uroczyste oddanie szkoły do użytku, która liczyła 7 klas lekcyjnych, 1 pracownię, 1 świetlicę, pokój na bibliotekę, a w podpiwniczeniach: kuchnię, jadalnię, warsztaty, magazyny i szatnie.

W sierpniu rozpoczęto meblowanie nowego budynku szkoły. Mebli było za mało, więc Wydział Oświaty przekazał dotację otrzymaną z WRN w kwocie 100 tys. zł na zakup mebli. Nowy rok

szkolny 1971/72 odbył się już w długo oczekiwanej nowej szkole. W październiku „zaczynają napływać pierwsze meble. Komitet wyposażył kuchnię w sprzęt i naczynia. Umeblowaną mamy jadalnię, świetlicę, sale. Założono w szkole sekcje gry w szachy, modelarską, kroju i szycia, księgowości, robót szydełkowych”. Mimo iż nauczyciele i uczniowie korzystali z nowego budynku, szkoła nie miała odbioru technicznego. Przedsiębiorstwo nie reagowało na pisma. Chociaż komisja się zebrała nie można było dokonać odbioru, gdyż przedsiębiorstwo nie zlikwidowało usterek. Zostało jednak wytyczone boisko szkolne. W grudniu już cała szkoła została wyposażona w meble oraz założono telefon w kancelarii i pokoju nauczycielskim. W roku szkolnym 1972/73 zrobiono ogrodzenie wokół szkoły. Ze względu na małą ilość dzieci połączono klasy I, II i III, IV, częściowo klasy V, VI. Oddzielnie uczyła się tylko klasa VII i VIII. W miesiącu lipcu zostaje zniwelowany plac szkolny. W roku szkolnym 1973/74 szkoła otrzymała wszystkie urządzenia do pracowni fotograficznej. W następnym roku szkolnym szkoła zaczęła pracować według systemu H. Muszyńskiego. W grudniu 74 r. zakupiono radio „Śleza” i gry świetlicowe za pieniądze zdobyte w konkursie „Szkłanka mleka dla każdego”. W kwietniu 1975 r. mieszkańcy Rodak w czynie społecznym nawieźli ziemię na boisko szkolne oraz zasiali trawę. Z kolei w maju uczniowie w czynie społecznym zagospodarowali ogródek szkolny, zasiali warzywa, zasadzili róże i georginie oraz jarzębinę. Za ogrodem posadzili olchy i modrzewie. W sierpniu tego samego roku w szkole zaczęło pracować przedszkole. Otrzymało do dyspozycji dużą salę lekcyjną. W wakacje przed rozpoczęciem roku szkolnego 1975/76 członkowie Komitetu Rodzicielskiego ułożyli płytki na części placu rekreacyjnego tak, aby służył jako wybieg dla młodzieży szkolnej i przedszkolaków. Od września 1976 r. zaczęto łączyć klasy z powodu małej ilości dzieci. W ten sposób przebiegały lekcje aż do roku 1981 kiedy to w szkole pojawiło się 114 uczniów.

W roku szkolnym 1981/82 ” wprowadzono nowe oceny ze sprawowania – wzorowe, wyróżniające, poprawne, nieodpowiednie i naganne. Zmniejszono tygodniowy wymiar godzin dla nauczycieli (z 22 – 18 g.). Wprowadzono wolne soboty „. W lipcu i sierpniu zanim zaczął się rok szkolny 1982/83 na boisku szkolnym zasiano trawę, a na grządkach w ogródku posadzono róże. We wrześniu 1984 r. odbyła się wizytacja szkoły. ” Każdy z nauczycieli był hospitowany. O lekcjach tych można było mówić tylko „w samych superlatywach” (słowa Insp. Marszałka Józefa). Na 11 uczących nauczycieli, 9 posiada wyższe wykształcenie. Kolektyw bardzo dobry. Atmosfera pracy wspaniała. Szkoła zadbana, czysta i estetyczna. (...) Szkoła jest jedyną na terenie gminy, gdzie prowadzi się język niemiecki (nadobowiązkowy) „. W roku szkolnym 1986/87 przy szkole zostaje założony ogród roślin chronionych przez nauczycielkę panią Krystynę Wilkaniec-Orciuch. W roku 1989 szkołę podłączono do wodociągu, a w 1991 do gazociągu. Również w 1991 r. podczas wakacji wybudowano większe szambo, wymieniono częściowo rury centralnego ogrzewania gdyż przeciekały oraz wokół placu szkolnego przeprowadzono meliorację, aby osuszyć teren szkoły. W następnym roku 1992 założono centralne ogrzewanie gazowe. W roku szkolnym 1993/94 zostały ułożone płytki posadzkowe na korytarzach parteru i pierwszego piętra oraz pomalowano ogrodzenie wokół placu szkolnego. W 1996 r. zostaje zakupiony komputer do sekretariatu. W tym samym roku placówka otrzymuje kserokopiarkę od Jurajskich Parków Krajobrazowych w Krakowie w nagrodę za napisanie przez szkołę projektu „Szkolna ostoja przyrody”. W roku szkolnym 1996/97 dokonano:

- zmiany konstrukcji dachu ze stropodachu na dach dwuspadowy zgodny z ustaleniami Jurajskich Parków Krajobrazowych;

- remontu i dobudowy poddasza;
- renowacji okien, drzwi, stolarki;
- remontu instalacji centralnego ogrzewania, gazowej i wodno-kanalizacyjnej;
- wymiany i remontu pionów sanitarnych oraz wyłożono łazienki płytkami WC;
- dobudowy klatki schodowej na poddasze;
- wymiany instalacji elektrycznej;
- założenia krat zabezpieczających okna w suterenie szkoły;
- wycinki drzew na placu szkolnym.

W kwietniu 1997 r. zostaje zakupione wyposażenie sali gimnastycznej: drabinki, materace, ławki gimnastyczne, odskocznie, skrzynie, drążki składane, zestaw do mini koszykówki. W roku szkolnym 1997/98 zostały wykonane: zabezpieczenia na grzejniki centralnego ogrzewania, kraty zabezpieczające okna w sali ćwiczeń, prace związane z dociepleniem budynku oraz zapór przeciwniegowych. Założono instalację alarmową i zabezpieczono fundamenty w postaci izolacji zewnętrznej. Po wprowadzeniu 1 września 1999 r. ustawy z dnia 25 lipca o zmianie ustawy o systemie oświaty w szkole zostaje utworzona sześciioletnia Szkoła Podstawowa. W roku szkolnym 2000/01 z powodu likwidacji przedszkola klasa 0 zostaje połączona z klasą I. Również pozostałe klasy są łączone: II i III, IV i V, tylko klasa VI uczy się oddzielnie. Niektóre lekcje klas łączonych odbywają się również oddzielnie. 28 marca 2001 r. zostaje otwarta pracownia komputerowa.

W chwili obecnej w szkole znajduje się: 5 sal lekcyjnych, pracownia komputerowa, pracownia techniczna, sala ćwiczeń, pokój nauczycielski, sekretariat, biblioteka, 2 szatnie, 2 łazienki, zaplecze sportowe, kuchnia i jadalnia. Szkoła jest 6-letnią szkołą podstawową, uczęszcza tu również klasa 0. Klasy łączone mają przydzielone sale, gdzie odbywają się lekcje.

Kadra pedagogiczna

Dość trudno jest ustalić ilu nauczycieli pracowało w ciągu 77-letniej działalności placówki. Na podstawie istniejącej dokumentacji można stwierdzić, iż grono pedagogiczne było dość zróżnicowane. Nie można powiedzieć, że było całkowicie sfeminizowane, mimo iż „feminizacja zawodu nauczycielskiego jest zjawiskiem powszechnym, jakkolwiek stopień jego zaawansowania jest różny „. Obecnie w szkole pracuje trzynastu nauczycieli. Trudno jest również ustalić kwalifikacje wszystkich nauczycieli, którzy pracowali w przedstawionej placówce. Na podstawie badanej dokumentacji można stwierdzić, że nauczyciele doksztalcali się, aby podnieść swoje kwalifikacje. W kronice szkolnej czytamy: ” Dla kierownika szkoły Pieca Augustyna i nauczycielek Ziaji Heleny i Ziaji Teresy miesiąc ten był bardzo pracowity. Wszyscy wymienieni nauczyciele obronili prace dyplomowe i ukończyli SN z wynikami bardzo dobrymi i dobrymi „. Jest to zapis z lipca 1967 roku. Wraz z upływem lat wrastała liczba nauczycieli z wyższymi kwalifikacjami.

W ciągu 77-letniej działalności szkoły podstawowej było ośmiu dyrektorów. Jeżeli weźmiemy pod uwagę okres istnienia badanej placówki można stwierdzić, że jest to mała liczba. Pierwszym dyrektorem nowo wybudowanej szkoły był Machalski. Następny dyrektor to Stanisław Smulski, który podczas II Wojny Światowej został zamordowany w obozie koncentracyjnym w Dachau. W czasie okupacji dyrektorem był Wacław Słomczyński, a zaraz po wyzwoleniu Rodak Bronisława Turska. Najdłużej funkcję dyrektora pełnili Augustyn Piec – 22 lata oraz Teresa Ziaja – 25 lat. Obecnie funkcję dyrektora szkoły pełni Barbara Wojnar od roku 1996. Bardzo rzadko zmieniali się nauczyciele na stanowisku dyrektora szkoły. Miało to korzystny wpływ dla badanej placówki, ponieważ zapewniało ciągłość oddziaływań dydaktyczno-wychowawczych. Szczególną rolę w rozwoju szkoły oraz wybudowaniu nowego budynku Szkoły Podstawowej odegrał Augustyn Piec. Działalność tę kontynuowały jego następczynie Teresa Ziaja, Leokadia Majewska, Barbara Wojnar i obecna pani dyrektor – Ilona Szczęch. Wszyscy dyrektorzy oraz nauczyciele przez okres 77-letniej działalności Szkoły Podstawowej w Rodakach wkładali wiele wysiłku w to, aby podnieść poziom pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz zabiegali o modernizację budynku szkolnego, o wybudowanie nowego budynku szkoły i o nowe pomoce naukowe.

Działalność wychowawcza

Nie można ustalić jak wyglądała działalność placówki w okresie przedwojennym i wojennym, ponieważ brak jest jakichkolwiek materiałów pisanych na ten temat. Po II Wojnie Światowej w okresie Polski Ludowej działalność wychowawcza szkoły była podporządkowana wychowaniu socjalistycznemu. Podstawowym zadaniem instytucji wychowawczych było "przygotowanie jednostki do aktywnego i świadomego uczestnictwa w życiu społecznym oraz do przekształcania społeczeństwa w duchu humanistycznych ideałów socjalizmu i komunizmu". Działająca wówczas Rada Pedagogiczna analizowała wszystkie zarządzenia władz i starała się je wypełniać. Organizowano różnego rodzaju akcje, np.: zbiórka makulatury, złomu. Dużo uwagi poświęcano przyjaźni polsko-radzieckiej, dokładnie realizowano plan miesiąca Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej. Z tej okazji odbywały się również akademie. Rada Pedagogiczna wraz z przedstawicielami klas i organizacji uczniowskich organizowała zobowiązania pierwszomajowe. W kronice szkolnej czytamy: "30 kwietnia 1968 r. na podwórku szkolnym odbył się apel. Przewodniczący klas i organizacji odczytali zobowiązania pierwszomajowe. Organizowane były czyny społeczne związane z rocznicą urodzin Włodzimierza Lenina. Z okazji setnej rocznicy urodzin W. Lenina Rada Pedagogiczna ustaliła akcję „Iskra” w ramach, której młodzież podjęła czyny społeczne przy budowie nowej szkoły zwane „Subotnikami”. Były organizowane również czyny społeczne z okazji obrad VII Zjazdu PZPR. Młodzież pracowała przy budowie remizy strażackiej, sprzątała przystanki i podwórko szkolne oraz zadbała o estetyczny wygląd klombów. Rada Pedagogiczna wraz z Komitetem Rodzicielskim dbała o rozwój kulturalny uczniów. Były organizowane wyjazdy do teatru, kina, urządzano spotkania z poetami, dyskoteki, pogadanki. W czasie ferii zimowych i letnich na terenie szkoły organizowano zajęcia sportowe. Uwzględniając walory turystyczno – krajoznawcze organizowano jedno- i kilkudniowe wycieczki. Były to wycieczki do pobliskich miejscowości i miast (Ogrodzieniec, Podzamcze, Klucze, Jaroszewiec, Olkusz, Kraków, Ojców, Katowice, Sosnowiec, Chorzów), ale i do odleglejszych zakątków kraju, np. do Gdyni, Puław, Pszczyny, Łańcuta czy Warszawy. Od 1971 roku Rada Pedagogiczna współpracuje z Poradnią

Psychologiczno – Pedagogiczną. W przypadku, kiedy uczeń miał trudności w nauce był kierowany przez szkołę do poradni. Obecnie to rodzice występują o pomoc i badania psychologiczne do poradni. W szkole organizowane są zajęcia wyrównawcze dla uczniów mających trudności w nauce. Jest to grupa 4 – 8 osób. Nawiązano współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kluczach. Ośrodek organizuje wyprawki dla uczniów I klasy pochodzących z biednych rodzin, zakupuje podręczniki oraz pomoce szkolne. Realizuje programy profilaktyczne, np.: „7 kroków”, „Cukierki” oraz organizuje dożywianie dzieci. Rada Pedagogiczna w celu zachowania bezpieczeństwa uczniów w drodze do szkoły podejmowała współpracę z Komendą Policji w Kluczach (wcześniej Milicji). Organizowane były spotkania z policjantami oraz przeprowadzano egzaminy na kartę rowerową. W trosce o wychowanie zdrowotne dzieci, Rada Pedagogiczna współpracowała ze służbą zdrowia. Przeprowadzano pogadanki z uczniami na temat uzależnień (alkoholizm, nikotynizm, narkomania) oraz zasad higieny osobistej. Tematyka ta jest również obecnie poruszana na zajęciach zintegrowanych i godzinach wychowawczych. Pani higienistka odwiedza szkołę raz w miesiącu, organizuje szczepienia zgodnie z kalendarzem szczepień. Ustalane są również terminy z dentystą dotyczące przeglądu uzębienia czy lakowania. Realizowana jest akcja fluoryzacji zębów. W czasie roku szkolnego odbywają się klasyfikacyjne posiedzenia Rady Pedagogicznej (II półrocze – klasyfikacja promocyjna) oraz posiedzenia szkoleniowe, na których poruszane są zagadnienia wychowawcze. Treść wygłaszanych referatów zmienia się, co roku. Organizowane są również wspólne posiedzenia Rady Pedagogicznej z przedstawicielami Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Ośrodka Pomocy Społecznej oraz ZOZ – u. Członkowie Rady Pedagogicznej opracowali szkolne zasady oceniania (dawniej regulamin szkoły) przy współudziale rodziców i Samorządu Uczniowskiego. Również każdy nauczyciel opracowuje przedmiotowe zasady oceniania, które muszą być zgodne ze szkolnymi zasadami oceniania a uczeń powinien się z nimi zapoznać. Rada Pedagogiczna opracowała również plan rozwoju szkoły, który ustalony jest na lata 2000-2003 a posiada wizję, misję i zadania szkoły. W szkole działało wiele organizacji uczniowskich, takich jak: Związek Harcerstwa Polskiego, Szkolny Klub Sportowy czy chór szkolny.

Działalność dydaktyczna

W okresie przedwojennym, wojennym i w pierwszych latach po zakończeniu II Wojny Światowej stosowane były głównie metody nauczania oparte na słowie. Związane to było z brakiem pomocy naukowych. W miarę zaopatrywania szkoły w pomoce dydaktyczne nauczyciele zaczęli stosować metody oparte na obserwacji, czyli oglądowe. Do tego rodzaju metod zaliczamy pomiar i pokaz. ” Przez pomiar rozumiemy czynności wykonywane bądź przez nauczyciela w postaci pokazu, bądź bezpośrednio przez uczniów pracujących pod jego kierunkiem, pozwalające określić ilościową stronę badanych rzeczy, zjawisk i procesów za pomocą odpowiednich jednostek miar „. Z kolei ” ten zespół czynności dydaktycznych nauczyciela, który polega na demonstrowaniu uczniom naturalnych przedmiotów lub ich modeli, a także określonych zjawisk, wydarzeń lub procesów i stosownym objaśnieniu ich istotnych cech itd., nazywamy pokazem „. W miarę wyposażania szkoły w audiowizualne pomoce naukowe (radio, adapter, rzutnik, magnetofon) nauczyciele zaczęli je wykorzystywać do przeprowadzania swoich lekcji pamiętając, że środki te nie mają na celu zastępować klasycznych metod nauczania, lecz mają je uzupełniać. Środki audiowizualne zdaniem R. Dottrensa ” wtedy tylko

są skuteczną pomocą w wysiłku pedagogicznym nauczycieli, jeżeli władze odpowiedzialne za ich programy dbają o takie ich przygotowanie pod względem jakości i zakresu, by były dostosowane do różnych kategorii uczniów, dla których są przeznaczone, i jeżeli nauczyciele stosują je z pełnym zrozumieniem, włączając je do zajęć szkolnych „. W roku szkolnym 1974/75 szkoła wdrożyła formę nauczania wychowującego według systemu H. Muszyńskiego. Nauczyciele zaczęli stosować metody oparte na działalności praktycznej uczniów, które Cz. Kupisiewicz podzielił na: laboratoryjne i metody zajęć praktycznych. ” Metoda laboratoryjna polega na samodzielnym przeprowadzaniu eksperymentów przez uczniów, tzn. na stwarzaniu sztucznych warunków dla wywołania jakiegoś zjawiska po to, aby można było zbadać przyczyny jego występowania, jego przebieg i skutki „. Z kolei metoda zajęć praktycznych ” obejmuje dość szeroki zakres czynności uczniów, np. obróbkę drewna i metali, różnorakie prace na działce szkolnej, obsługę aparatów i maszyn, rysunek techniczny, pracę produkcyjną, hodowlę itp. „. W ostatnich latach nauczyciele zaczęli stosować zasadę aktywności i indywidualizacji w nauczaniu. Zgodnie z zasadą aktywności ” kształtowanie osobowości wychowanka, opanowywanie przez niego wiedzy o świecie i sposobów postępowania staje się tym skuteczniejsze, im większa jest jego własna aktywność w tym opanowywaniu, im różnorodniejsze są jej formy, w im większym stopniu treść tej aktywności wiąże się każdorazowo z zasadniczym celem działania „. Z kolei według zasady indywidualizacji ” kształtowanie osobowości wychowanka, opanowywanie przez niego wiedzy o świecie i sobie samym oraz sposobów działania w tym świecie staje się tym skuteczniejsze, im w większym stopniu dostosowane jest do indywidualnych możliwości wychowanków, im w większym stopniu tak w kształtowaniu, jak w przekształcaniu uwzględniane są jednostkowe struktury ich osobowości „. Obecnie w badanej placówce stosuje się nauczanie problemowe, które wpływa skutecznie na wzrost efektywności pracy szkoły. ” Praca uczniów na lekcji w kiluosobowych zespołach nad określonymi problemami o charakterze praktycznym lub teoretycznym powoduje wzrost zainteresowania nauką, wdraża ich do wspólnego przewyżczania trudności, stwarza liczne okazje do wymiany poglądów, wyrabia krytycyzm myślenia, uczy racjonalnych metod planowania i organizacji wysiłków itd. „.

Pierwsze wzmianki o działalności biblioteki szkolnej w badanej placówce pojawiają się w kronice szkolnej w 1953 roku. Obecnie zajmuje jedno pomieszczenie, prowadzi ją nauczyciel bibliotekarz. Mogą z niej korzystać nie tylko uczniowie, ale także absolwenci i mieszkańcy miejscowości. Książki znajdujące się w bibliotece pochodzą z różnych źródeł. Część książek nabywana jest za pieniądze przeznaczone przez dyrekcję, które wydzielane są z budżetu szkoły. Pozostała część książek pochodzi z darów uczniów, nauczycieli, mieszkańców, uczniów opuszczających szkołę, akcji wysyłkowej książek dla bibliotek prowadzonych m. in. przez Coca-Colę, „Gazetę Wyborczą”, a także od różnych instytucji, jak np. PZU w zamian za ubezpieczenie uczniów. Biblioteka szkolna posiada 5,5 tys. wartościowych książek. Jest bardzo dobrze zaopatrzona w literaturę popularnonaukową, przyrodniczą, historyczną, oraz w lektury szkolne i czasopisma. Równie dobrze zaopatrzona jest w księgozbiór podręczny. Przestarzała jest jedynie beletrystyka. Praca biblioteki nie ogranicza się tylko do wypożyczania książek. Biblioteka bierze udział we wszystkich akcjach prowadzonych przez szkołę, przygotowuje gazetki okolicznościowe oraz organizuje konkursy czytelnicze z nagrodami książkowymi.

Biblioteka jest bardzo dobrze zaopatrzona w lektury szkolne dla gimnazjalistów i licealistów. Dlatego bardzo często z biblioteki korzystają absolwenci tejże szkoły.

Współpraca szkoły z środowiskiem

Najbardziej aktywną grupą członków społeczności lokalnej, która ma ogromne znaczenie dla rozwoju uczniów to ich rodzice. To oni bardzo często włączali się do pracy na rzecz szkoły. Dzięki wysiłkom rodziców, stary budynek szkoły był stale remontowany i przebudowywany. To również rodzice dążyli do wybudowania nowego budynku szkoły, przy którym wykonywali wiele prac w czynie społecznym. Komitet Rodzicielski organizował zabawy taneczne, z których dochód był przeznaczany na zakup materiału potrzebnego do budowy nowego budynku szkoły, na sprzęt szkolny i pomoce szkolne. Od chwili oddania do użytku nowego budynku szkoły rodzice stale biorą udział w pracach wokół szkoły i w szkole. Rodzice uczniów klas I corocznie biorą udział w przygotowaniu pasowania na ucznia, a klas VII, VIII (wcześniej) i VI (obecnie) w wieczorku pożegnalnym. To także rodzice pomagają w przygotowaniu dyskotek szkolnych oraz uczestniczą w sprawowaniu opieki wychowawczej na wycieczkach klasowych i szkolnych. W ramach zajęć lekcyjnych nauczyciele organizują wycieczki do zakładów usługowych znajdujących się na terenie wsi oraz wycieczki środowiskowe do pobliskich łąk, pól i lasów. Nauczyciele także piszą projekty, które są kierowane do różnorodnych fundacji, aby pozyskać w ten sposób środki finansowe (granty) na realizację projektów związanych ze środowiskiem i jego ochroną, jak również w celu organizacji czasu wolnego uczniów w okresie ferii i wakacji. Od 1994 roku uczniowie placówki biorą udział w akcji „Sprzątanie Świata”. W ramach tej akcji oczyszczona zostaje miejscowość oraz okoliczne lasy. „Sztab akcji” również organizuje konkursy, np. na wybór najoryginalniejszego śmiecia czy wiersz ekologiczny. W ciągu całego roku szkolnego uczniowie biorą udział w segregacji odpadów, zbierają plastik, puszki, makulaturę, szkło i zużyte baterie. Niektóre z odpadów zostają sprzedane przez szkołę a pozyskane w ten sposób środki są odpowiednio wykorzystywane na rzecz placówki. Każdego roku przed Świętem Zmarłych uczniowie porządkują groby nieznanymi niemieckimi żołnierzami oraz zaniedbane groby na miejscowym cmentarzu. Szkoła przy wsparciu OSP, KGW, zespołu kabaretowego „Swojacy” i Rady Sołeckiej organizuje różnorakie imprezy rozrywkowe. Między innymi zostały zrealizowane takie festyny jak: gminny „Dzień Chleba”, „Zielona Gęś w Krainie Białego Puchu” czy Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. Dobrze układa się współpraca szkoły z Urzędem Gminy Klucze, którego pracownicy przygotowali biblioteczkę wiedzy o wsi Rodaki i regionie oraz dokonali analizy statystycznej miejscowości, a także udostępnili te dane bibliotece szkolnej. Szkoła chętnie nawiązuje współpracę ze Szkołami Podstawowymi znajdującymi się na terenie gminy, organizując mecze międzyszkolne oraz uczestnicząc w różnorodnych konkursach organizowanych przez te szkoły. W ciągu swej długoletniej działalności szkoła starała się nawiązać współpracę z okolicznymi zakładami pracy znajdującymi się na terenie gminy, do której należała. W latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych bardzo dobrze układała się współpraca z „Cementownią Wiek” w Ogrodzieńcu, która dostarczała materiał do remontu starego budynku szkoły oraz do budowy nowego. Z kolei w latach siedemdziesiątych szkoła zaczęła współpracę z Zakładami Papierniczymi w Kluczach (obecnie Kimberly – Clark S. A.). Zakład udostępniał autobus na wycieczki szkolne. Obecnie wyposaża szkołę w zeszyty, chusteczki higieniczne, papier kolorowy oraz celulozę do produkcji papieru czerpanego. Współpraca szkoły sięga jeszcze

dalej a mianowicie szkoły w Bogorodczanach na Ukrainie. 6 lutego 2000 roku dyrektor Szkoły Podstawowej w Rodakach – Barbara Wojnar – podpisała umowę o współpracy szkół z dyrektorem Marią Pastuch ze Szkoły Muzycznej w Bogorodczanach na Ukrainie. Pani M. Pastuch jest równocześnie kierownikiem ludowego zespołu „Pidgirianka”, który kilkakrotnie gościł w szkole w Rodakach. Zespół ten bierze udział w licznych festiwalach i koncertach w Stanach Zjednoczonych i krajach Europy Zachodniej. W ramach tej współpracy szkoła w Rodakach zaprosiła w 2000 roku na okres Świąt Wielkanocnych uczniów ze szkół ukraińskich Lwowa i Mikołajewa. ” Dzieci mieszkały w prywatnych domach pod opieką rodzin, a głównym powodem ich przyjazdu do Polski było poznanie tradycji związanych ze świętami, wspólne spożywanie posiłków, wspólne wycieczki i nabożeństwa w okresie świąt, pieczenie kiełbasek i dyskoteki”.

Powyższe materiały są fragmentami pracy magisterskiej pani Anny Paciej pt.

„Monografia Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Rodakach”.